

C318 – FIN15

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2007-2008

8 juli 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ALGEMEEN BELEID, FINANCIEN EN BEGROTING

INHOUD

Interpellatie van de heer John Vrancken tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de uiteindelijke bestemming van het Land van Ooit in Tongeren

Interpellatie van de heer Jan Peumans tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, en tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de herbestemming van Ooit Tongeren

1

Interpellatie van de heer Eric Van Rompuy tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de herziening van de Financieringswet van de deelstaten

6

Waarnemend voorzitter: de heer Christian Verougstraete

Interpellatie van de heer John Vrancken tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de uiteindelijke bestemming van het Land van Ooit in Tongeren

Interpellatie van de heer Jan Peumans tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, en tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de herbestemming van Ooit Tongeren

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, het Land van Ooit is er nooit gekomen en zal er ook nooit komen. Er is al heel wat over gepraat. Enkele maanden geleden zijn hier verschillende interpellaties gehouden. Dat resulteerde in een lang debat. Ik heb uit uw antwoorden kunnen opmaken dat er op vrij korte termijn uitsluitel zou komen.

Er was sprake van een mogelijke doorstart door de inplanting van een wellnesshotel, gefinancierd door privépartner Strabag. Andere pistes zouden nog onderzocht worden. Er was sprake van de twee schuldeisers van de nv Plinius, Strabag en Fortis, waarvan de facturen op dat ogenblik niet opeisbaar waren gesteld in hoofde van nv Plinius Vastgoed.

De pers bericht nu over een voorlopige openstelling van het park als gratis fiets- en wandelpark, tot er een definitieve bestemming komt. Hoe zit het daarmee? De Vlaamse Regering investeert via Lisom (Limburgse Strategische Ontwikkelingsmaatschappij), nu Limburg Sterk Merk (LSM), nog extra 1 miljoen euro – 6,5 miljoen euro dus – in de verdere ontwikkeling van het Pliniusproject. Waar moet dat geld voor dienen? We weten immers dat Strabag het Colosseum gaat afbreken op eigen kosten, al krijgt de privépartner daarvoor natuurlijk wel een compensatie, wellicht in de bouw van dat wellnesshotel.

Een deel van de infrastructuur zou worden verkocht aan een Spaanse onderneming. Hoe zit het met het verlies op de investeringen door Plinius? Wie zal dat verlies dragen?

Hoe moet het nu verder met de Vlaamse investeringen in de nv Plinius? Hoe moet het nu met de niet-opeisbare

facturen van oktober 2007 van Strabag en Fortis in hoofde van de nv Plinius?

Welke garanties biedt Plinius dat die 6,5 miljoen euro van LSM deze keer wel goed besteed zullen worden, met andere woorden dat ook dit geld weer niet verloren zal gaan? Werden hier de nodige studies voor gedaan?

In ondergeschikte orde, alhoewel niet onbelangrijk voor de mensen die destijds hun job verloren: in hoeverre kunnen een deel van de vroegere werknemers van het 'Land van Ooit' in het nieuwe project ingepast worden?

Het dossier over het Land van Ooit dat ik hier liggen heb, is ongeveer 5 centimeter dik. Het laatste woord is nog niet gezegd. Ik zou wel graag weten wat er nu gaat gebeuren met het Land van Ooit in Tongeren.

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, op 25 juni jongstleden stuurde de voorzitter van deze commissie een brief aan de voorzitter van het parlement om te vragen dat de interpellaties van de heer Vrancken en mij onontvankelijk zouden worden verklaard.

Ik was mede-indiener van een amendement op het decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2008 van 23 mei 2008. Dit amendement bepaalt dat met ingang van 29 februari 2008 alle rechten en plichten die in verband met het beheer van Lisom en zijn middelen zijn ontstaan of kunnen ontstaan, wat het Vlaamse Gewest aangaat, van rechtswege worden overgenomen door de provincie Limburg.

Ik heb dit amendement zelf ondertekend. Het zou in dit geval dus van enorme dommigheid getuigen als ik u als volksvertegenwoordiger zou interpellieren over verantwoordelijkheden die al lang tot de provincie Limburg behoren. We kunnen wel de bestendige deputatie of het directiecomité ondervragen via de provincieraadsleden – zo slim zijn we inmiddels wel. Het Uitgebreid Bureau heeft de interpellaties gehandhaafd, op voorwaarde dat we een aangepaste tekst indienden. We hebben onze eerste tekst ingediend op 19 juni. We hebben de tekst gewijzigd en als enige invalshoek 1 juli 2008 genomen.

Mijn dossier is nog veel dikker dan dat van de heer Vrancken. Het is mijn taak als volksvertegenwoordiger om het onderste uit de kan te halen. Ik moet iedereen

ondervragen over zijn verantwoordelijkheden en aandeel in dit dossier. Ik zal dat zo dadelijk toelichten.

Ik heb ook in de kranten gelezen dat er concrete plannen zijn. De loftrumpet wordt zelfs gestoken over het feit dat de man die minister is van Binnenlandse Zaken en vice-eersteminister van de federale regering, erin geslaagd is om die 6,5 miljoen euro plus die 1 miljoen euro bijkomende middelen in Tongeren te houden. Ik wil nog altijd weten wat er tot nu toe met de 22 miljoen euro overheidsgeld die in dit project gestort is, gerealiseerd is. Dat is mijn achterliggende vraag.

Wie rustig wil gaan fietsen of wandelen in de streek, wordt geconfronteerd met een afschuwelijk bouwwerk. Het landschap was vroeger zeer mooi. Dit bouwwerk is een aanfluiting. Ik ga regelmatig wandelen in Zuid-Limburg. Als ik dat zie, ben ik beschaamd Limburger te zijn.

Men wil nu allerlei tewerkstellingsprojecten in Limburg oprichten. Ik heb jammer genoeg niemand anders om te ondervragen dan u, mijnheer de minister. Ik weet dat u dat niet prettig vindt. Ik herinner me van uw vorige uiteenzettingen dat u blij was dat u van dat dossier af was. U zult het met me eens zijn dat er in het verleden beslissingen genomen zijn waarover ik u moet aanspreken. Daar was een regeringscommissaris bij aanwezig. Regeringscommissaris Hedwig De Koker kreeg eervol ontslag naar aanleiding van de beslissing van 7 maart 2008 van de Vlaamse Regering. Hij wordt voor de Limburgse Reconvertiemaatschappij (LRM) vervangen door Lieve Schuermans.

Misschien moet ik nog een aantal schriftelijke vragen stellen. Ik heb naar aanleiding van alle debatten interne stukken ontvangen van LRM/Lisom. Daaruit blijkt dat er vooraf voldoende knipperlichten hebben gebrand om te weten dat men niet in dit project moest stappen. Ik krijg op 14 maart 2008 anoniem een nota toegestuurd waar bovenaan staat 'Plinius, nota in verband met financiële haalbaarheid project'. Ik heb mails gekregen die stellen dat alle elementen aanwezig waren om erop te wijzen dat het project gedoemd was om te mislukken. Mij interesseert wie welke verantwoordelijkheid voor de beslissingen in dit dossier draagt. Ik weet dat er ook een strafrechtelijk onderzoek loopt. Dat is één kant van het verhaal, maar er zijn ook politieke verantwoordelijkheden.

Ik zal u deze anonieme nota bezorgen, mijnheer de minister. Misschien gooit u ze in de papiermand, dat weet ik niet. Ik ga u er in ieder geval een aantal schriftelijke vragen over stellen. In de context van een interpellatie ligt dat misschien wat moeilijk. De nota bestaat uit een inleiding die over de exploitatie gaat van het Land van Ooit en de onroerendgoedmaatschappij, en ze trekt conclusies. De conclusies in de nota zijn vrij duidelijk. Op voorhand was duidelijk dat dit project nooit van de grond had moeten komen. Ik weet niet waar de nota

vandaan komt. Ik denk vanuit LRM/Lisom, ze is anoniem overgemaakt.

Op basis van mijn inzage recht, heb ik intussen een eerste blik geworpen op het dossier dat hier in het parlement achter de kast wordt bewaard. Ik zal me er de volgende weken op toeleggen.

Uit de nota blijkt het volgende. Ik citeer: "De exploitatievennootschap is de eerste jaren slechts leefbaar door een lage huurprijs die pas vanaf 200.000 bezoekers verhoogd wordt. Met 200.000 bezoekers heeft de exploitatievennootschap heel wat winst, maar is er voor de investeerders in het onroerend goed geen enkel rendementsperspectief. Desondanks worden de eerste jaren gecumuleerd 1,1 miljoen euro verliezen gemaakt. Met een genormaliseerde huurprijs zou dit rond de 4 miljoen euro liggen. Vanaf 250.000 bezoekers is de huurprijs genormaliseerd, ongeveer 1 miljoen per jaar, en genereert de exploitatiemaatschappij aanzienlijke winsten. Toch is de kapitalisatie bij aanvang zeer beperkt, namelijk 65.000 euro. Aangezien het cashtekort de eerste jaren lijkt het ons onhaalbaar dat via een bankfinanciering te financieren. Gezien de toekomstige winstprojecties lijkt het ons dan ook sterk aan te raden het startkapitaal aanzienlijk te verhogen met een minimum van 2 miljoen euro om het eigen vermogen positief te houden en het cashtekort met eigen middelen te financieren gezien externe financiering voor de exploitatievennootschap anders onrealistisch is, temeer daar de rendementen na enkele jaren voldoende hoog zijn om een behoorlijke return te garanderen voor de aandeelhouders."

Voor notaris Hougaerts in Tongeren heeft er zich op 16 juli 2007 een merkwaardige gebeurtenis plaatsgevonden. De betrokkenen, Plinius en Plinius Vastgoed, waren er perfect van op de hoogte. Eerst heeft men een kapitaalvermindering en vervolgens een kapitaalverhoging doorgevoerd. De kapitaalverhoging had betrekking op het gebruiksrecht en op woord- en beeldmerken. Dat is een lege doos. Samen met de beslissing is het de vraag of men van deze feiten op de hoogte was. Hoe verhoudt zich dat tot het businessplan? Dat is trouwens ook door de Vlaamse Regering indertijd goedgekeurd.

Mijnheer de minister, daarom wil ik u enkele vragen stellen. Ze hangen samen met de beslissing van de Vlaamse Regering van 7 maart 2008, waarbij het besluit is genomen dat er een bijkomende betoelaging zou komen van 1 miljoen euro plus 6,5 miljoen euro waar de heer Vrancken naar verwijst.

Op welke wijze kwam de beslissing voor de herbestemming van Ooit Tongeren tot stand? Was de Vlaamse overheid op één of andere manier betrokken bij de herbestemmingsplannen vóór de overdracht van de Lisom-middelen aan Limburg plaatsvond? Welke houding heeft de regeringscommissaris aangenomen?

Heeft hij daarover opmerkingen gemaakt of niet? In hoeverre was hij hiervan op de hoogte?

Vanuit de invalshoek Ruimtelijke Ordening heb ik de volgende vraag. Op welke manier passen de nieuwe plannen in het bestaande ruimtelijke kader? Er is een gewestplanwijziging doorgevoerd in functie van dit project. Past dat daar volledig in? Daar bent u als minister van Ruimtelijke Ordening wel bij betrokken. Wat gaat er concreet met alle gebouwen, attractietoestellen en voorzieningen op het terrein gebeuren? Wat gebeurt er met de al gedane investeringen? In hoeverre en op welke manier worden ze gerecupereerd? Welke investeringen werden er nu in totaal door de Vlaamse overheid, weliswaar via Lisom, gedaan naar aanleiding van het project Land Van Ooit en op welke manier worden ze nu gerecupereerd?

Naar aanleiding van de interpellatie op 9 oktober 2007 antwoordde u ook dat er een evaluatie van de controlemechanismen zou komen. Is die evaluatie intussen al gebeurd? Met welke resultaten? Op 12 maart 2004 heeft de Vlaamse Regering na advies van de Inspectie Financiën waarvan u weet dat het negatief was, kennis genomen van het toenmalige businessplan van Plinius. De vraag rijst dan op welke manier en op basis van welke criteria dat businessplan destijds werd beoordeeld? Doorstaat het financiële businessplan van de herbestemming de test?

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: De heer Vrancken richtte zijn interpellatie tot mezelf, de heer Peumans aan minister Bourgeois en mezelf. Ik wil mijn collega Bourgeois verontschuldigen omdat zijn aanwezigheid vereist is in een zitting in verband met ontwikkelings-samenwerking in de federale Kamer van Volksvertegenwoordigers. Ik zal dus trachten een gecoördineerd antwoord te geven op de verschillende vragen.

Het is goed om nog eens de context te schetsen, zoals de heer Peumans stelt. Intussen is inderdaad de integrale overdracht gerealiseerd van de financiële middelen via Lisom naar de provincie Limburg. Dat is een beslissing van de Vlaamse Regering van 7 maart 2008 geweest, en ze is decretaal vertaald in het programmadecreet van 23 mei 2008 en goedgekeurd door het Vlaams Parlement. Er is een rechtstreekse betrokkenheid vanuit het Vlaamse Gewest via het Intern Verzelfstandigd Agentschap (IVA) Toerisme Vlaanderen dat nog altijd participeert in de nv Plinius, samen met het autonome gemeentebedrijf Tongeren. U weet dat mijn respect voor het parlement onverkort blijft gelden. Ik heb in het verleden getracht zo positief mogelijk te antwoorden op de verschillende vragen, zowel op het financieel-technische vlak als op het beleidsmatige en politieke vlak. Via schriftelijke antwoorden heb ik al getracht duidelijkheid te bieden op uw vragen.

De nota die u aanhaalt, ken ik niet, maar ik dank u als u me er een kopie ter inzage van zou bezorgen. Het is belangrijk dat u begrijpt dat we nu in een gewijzigde context uw vragen trachten te beantwoorden. We zullen in het voorkomende geval alle relevante informatie opvragen. Ik wil eerst duidelijk stellen dat er bij mijn weten geen betrokkenheid is van de Vlaamse overheid bij de herbestemmingsplannen voor de overdracht van de Lisom-aandelen, met opnieuw die ene uitzondering natuurlijk van de aanwezigheid van Toerisme Vlaanderen in de raad van bestuur van nv Plinius. Maar ik neem aan dat het niet dit laatste is wat u met uw vraag viseerde.

Er wordt nagedacht over herbestemmingsplannen. Vanzelfsprekend zijn er gesprekken geweest met Strabag en Fortis om te kijken in welke mate de schuld al dan niet opeisbaar wordt. De laatste maanden verleen ik er echter mijn medewerking niet meer aan.

– *De heer Jaak Gabriëls treedt als voorzitter op.*

Het Plinius-domein waarop het Land van Ooit ontwikkeld werd, is via een erfpacht door nv Plinius aan de nv Plinius Vastgoed overgedragen. Het is inderdaad juist dat de nv Plinius Vastgoed onmiddellijk na het faillissement en toen nog in overleg met de curatoren van Dea Dia, een marktraadpleging heeft georganiseerd voor het vinden van een nieuwe exploitant. Het park werd en wordt intussen onderhouden en beveiligd. We weten dat de marktbevraging niet onmiddellijk heeft geleid tot een potentiële doorstart, maar ik denk dat de kenners van het dossier dat ook niet onmiddellijk hadden verwacht.

We weten dat voor alle voorstellen die nv Plinius Vastgoed onderzocht heeft, een kwalitatieve upgrade van de bestaande toestand door deze marktpartijen financieel niet haalbaar werd geacht. Op een bepaald moment werd zelfs opnieuw gesproken van een bijkomende overheidssteun. Dat is op dat ogenblik niet toegezegd. Ik vrees met andere woorden dat het wachten wordt op de inhoud van de door nv Plinius aangekondigde visienota. Op basis van wat ik van Toerisme Vlaanderen heb vernomen, zou met de opmaak van deze visienota zijn gestart. Uiteraard zal ook de raad van bestuur van Toerisme Vlaanderen hier kennis van nemen en een deel van haar kennis ter beschikking stellen om eventueel tot een gunstig resultaat te komen.

Wat de invalshoek ruimtelijke ordening betreft en de mogelijke inpasbaarheid van de nieuwe plannen in het bestaande ruimtelijke kader, hebben we navraag gedaan bij het departement RWO (Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed). Het departement laat me het volgende weten: “Noch het departement RWO, noch het Agentschap R-O (Ruimtelijke Ordening) Vlaanderen is gecontacteerd omtrent de nieuwe plannen waar in de vraag wordt naar verwezen. Ik kan

dan ook moeilijk aangeven op welke manier de nieuwe plannen passen in het van kracht zijnde provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan. Ik dien er evenwel op te wijzen dat de stedenbouwkundige voorschriften en het verordenend grafisch plan van het PRUP (Provinciaal Ruimtelijk Uitvoeringsplan) relatief gedetailleerd zijn van aard. Indien de nieuwe plannen bijkomende of andere bebouwing en/of verhardingen behelzen, is het mogelijk dat een aanpassing van het PRUP vereist is vooraleer de nodige stedenbouwkundige vergunningen kunnen worden afgeleverd.”

Ik heb het PRUP zelf goedgekeurd, en ik vrees dat binnen het strakke kader van het PRUP niet veel fantasie mogelijk is. Gelet op de gewijzigde toestand moet er niet alleen meer een project worden ondergaan, maar dit soort planologische initiatieven moet eerst een plan-MER (milieu-effectrapportage) ondergaan, vervolgens het opstellen of aanpassen van het PRUP, en dan een mogelijke project-MER en een bouwvergunning. Als men er een andere bestemming aan geeft dan vandaag aan het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan is opgenomen, vrees ik dat alleen planologisch al er een vrij zware procedure aan vooraf moet gaan. We hebben de navraag al gedaan.

De investeerders hebben met het agentschap R-O Vlaanderen in Limburg nog geen contact opgenomen. Ik veronderstel dat groepen als Strabag wel nadenken hoe ze daar ooit uit zullen raken.

Wat gebeurt er met de bestaande activa? De gebouwen, attracties en voorzieningen zijn investeringen die gerealiseerd zijn door nv Plinius Vastgoed op gronden van nv Plinius. Op het erfpachtrecht, zoals door nv Plinius ingebracht in nv Plinius Vastgoed, rust een hypotheek van Fortis. De nv Plinius Vastgoed heeft tot op heden de gebouwen en de gronden als een goede huisvader onderhouden en beveiligd. Er zijn nu twee werklieden in dienst, en er is voorzien in bewoning en bewaking van het geheel.

Voor het openstellen van het park voor het publiek is er een invitatie binnengelopen op 10 juli 2008. Met een voorafgaand akkoord van Fortis is nv Plinius Vastgoed overgegaan tot de verkoop van goederen, namelijk attracties, aan de Spaanse groep Aspro Ocio. Deze attracties, behalve de speeltuinen, zullen in de loop van deze zomer weggehaald worden en verplaatst worden naar attractieparken van de groep Aspro Ocio. Alle andere toekomstige acties zullen steeds in overleg met en na goedkeuring van de preferente schuldeiser Fortis moeten gebeuren. Concreet betekent dit dus wel dat indien er verlies wordt geboekt op deze verkoop, dit in eerste instantie binnen nv Plinius Vastgoed geboekt wordt.

Op de vraag om nog eens een overzicht te geven van de gedane investeringen met hun bron van oorsprong, stel

ik voor de volgende tabel te laten ronddelen. Het project had een totale waarde van circa 30 miljoen euro, waarvan 20 miljoen euro door publieke partners is gefinancierd. Het werd op de volgende wijze opgedeeld: LRM-dividenden voor 13 miljoen euro, 8,1 miljoen euro dividenduitkering LRM-middelen is doorgestort aan AGBT (Autonoom Gemeentebedrijf Tongeren), 1,5 miljoen euro dividenduitkering LRM-middelen aan nv Plinius ter dekking van de operationele kosten en 3,4 miljoen euro in de vorm van een achtergestelde lening uit LRM-middelen via Lisom aan nv Plinius Vastgoed.

De andere publieke partners hebben voor een bedrag van 6,77 miljoen euro gefinancierd, waarvan 1,4 miljoen euro inbreng gronden fase 1 en 2 door Toerisme Vlaanderen in nv Plinius, 1,27 miljoen euro inbreng gronden in nv Plinius door AGBT/stad Tongeren en 2,5 miljoen euro subsidie in functie van de riolering en nutsvoorzieningen door Riolim/Aquafin en Interelectra. En tot slot, 1,5 miljoen euro subsidie in het kader van de Europese EFRO (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling)-middelen.

De private partners hebben een bedrag ingebracht van 9,75 miljoen euro: 1,5 miljoen euro kapitaalbreng Strabag in Plinius Vastgoed, 0,25 miljoen euro kapitaalbreng Dea Dia in Plinius Vastgoed, 6 miljoen euro lening Fortis aan Plinius Vastgoed, 1 miljoen euro kapitalisatie Dea Dia nv en 1 miljoen euro kredietlijn Dea Dia nv bij KBC.

De gedane investeringen in rioleringen en nutsvoorzieningen en de aanleg van het park zijn vandaag aanwezig. De nv Plinius heeft vooral geïnvesteerd in grondgebonden en dus waardevaste activa. Ik ben ervan overtuigd dat bijgevolg alleen in functie van eventuele concrete en vooral financieel haalbare nieuwe plannen duidelijk zal worden in welke mate de gedane investeringen op het niveau van Plinius Vastgoed kunnen worden gerecupereerd of versneld moeten worden afgeschreven of in verlies genomen.

Het businessplan van nv Plinius, waarvan de Vlaamse Regering op 12 maart 2004 kennis heeft genomen na advies van de Inspectie Financiën, werd door Technum nv beoordeeld conform de volgende elementen en criteria, namelijk de basisgegevens van het businessplan; de structurering; het investeringsbudget van de NV Plinius Vastgoed; een BTW-toetsing van het businessplan in het kader van het KB nr. 30 van 29 december 1992 en de waardevastheid van het businessplan.

Ik hoor spreken van een financieel businessplan voor de herbestemming. Zelf heb ik er tot op vandaag geen kennis van. Uit informatie van Toerisme Vlaanderen vernemen we dat er nog geen nieuw financieel businessplan aanwezig is. Ik heb wel begrepen dat er

afspraken zijn gemaakt met Fortis over de opeisbaarheid van de schuld en door nv Plinius Vastgoed wordt onderhandeld. Er zijn ook gesprekken aangeknoopt met Strabag en Fortis met betrekking tot de toekomstplannen van het project en mogelijke doorstartscenario's.

Wat de financiële middelen betreft die hier zijn geciteerd, wil ik zeggen dat conform het plan dat voor Lisom was opgesteld in de beslissing van 7 maart 2008, is beslist dat deze middelen worden overgedragen aan Limburg Sterk Merk. Ze zijn daar gereserveerd, en waren eigenlijk bedoeld voor de tweede fase van het project. U weet dat in de tweede fase onder meer sprake is van hotelinfrastructuur. Vanzelfsprekend zal de provincie erover oordelen of ze de middelen al of niet vrijgeeft voor een tweede fase van het project, wetende wat er uiteindelijk met het park zou kunnen gebeuren.

Ik heb ook even geïnformeerd welke toestellen zijn verkocht. Het gaat indoor over een stuk of wat opblaasbare spelen als een springkasteel, een doolhof en kermisattracties. Outdoor gaat het om een treintje, een galjoen, een Ambiorixfiguur, een Romein en nog wat figuren die terug te vinden waren in het pretpark.

De voorzitter: De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken: Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister. Er blijft toch een zweem van mist hangen rond het Land van Ooit. Strabag is bereid en neemt blijkbaar zelf het initiatief om het Colosseum gratis af te breken met de optie er een wellnesshotel te bouwen. Welke zekerheid of compensatie krijgen ze om deze extra kosten te doen en het Colosseum af te breken? We horen nu immers dat het niet zeker is of dat wellnesshotel er wel zal komen.

Een tweede punt is dat de Vlaamse overheid 6,5 miljoen euro extra investeert in het Pliniusproject.

Minister Dirk Van Mechelen: Laat er geen misverstand over bestaan. Er is afgesproken dat 1 miljoen euro zou dienen om de archeologische opgravingen te financieren, en 6,5 miljoen euro als tweede schijf aan de provincie. Het is LSM die beslist of ze deze middelen al dan niet ter beschikking stelt. Dat is de procedure die wordt gevolgd.

De heer John Vrancken: Het bedrag van 6,5 miljoen euro was al toegezegd. Het is dus gewoon een uitvoering van wat was toegezegd.

Minister Dirk Van Mechelen: Er is een volledige tabel die in de regeringsbeslissing van 7 maart 2008 vervat zit, waarin staat welke middelen aan wie worden toegekend. Er was in 6,5 miljoen euro voorzien voor de tweede fase. De middelen zijn aan LSM overgemaakt en

LSM zal oordelen over de opportuniteit van de al of niet ter beschikkingstelling ervan.

De heer John Vrancken: En als deze middelen niet ter beschikking worden gesteld? Komen ze dan terug naar de overheid?

Minister Dirk Van Mechelen: Het geld zit bij Limburg, en Limburg mag binnen deze enveloppe herschikkingen doen.

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister. U kunt niet meer doen. Er blijven nog wel een hele hoop vragen uit het verleden over. Ik blijf erbij, als ik me in een dossier vastbijt, wil ik ook het onderste uit de kan halen. Dat heb ik van u geleerd, want u neemt deze houding ook vaak en terecht aan.

Ik krijg geen antwoord op de recuperatie van overheidsmiddelen. De tabel die u aanhaalt, is ons allen heel bekend. Het is een project met een totale waarde van 30 miljoen euro waarvan uiteindelijk niets meer overblijft. Daar komt het uiteindelijk op neer. De recuperatie zou er komen als het project op volle toeren zou draaien. Er is 20 miljoen euro door publieke partners geïnvesteerd, waarvan 13 miljoen euro aan LRM-middelen. Er zit Europees geld in.

Minister Dirk Van Mechelen: Ik wil even duidelijk het volgende stellen. Toerisme Vlaanderen en een deel van de LRM-middelen zijn gebruikt om de eigendom te verwerven. Er zijn nogal wat gelden geïnvesteerd om deze eigendom te maken tot wat het nu is. Strabag heeft een deel kapitaal ingebracht en een lening aangegaan bij Fortis om er een aantal gebouwen op te zetten. Wat de architecturale en ruimtelijke kwaliteit van de gebouwen betreft, treed ik voor een groot gedeelte uw mening bij. Ik heb dat al gezegd. U weet dat. Het zijn de gebouwen waarvoor Strabag opdraait. Als men zich vastrijdt en dit leidt tot een faling, zit de financiële last bij degene die heeft geïnvesteerd.

De heer Jan Peumans: De vraag is wat er van de overheidsmiddelen wordt gerecupereerd. Wat blijft ervan over? Zijn er ooit opmerkingen geformuleerd door de regeringscommissaris? Hij heeft toch alle vergaderingen bijgewoond.

Er blijft toch een link met de Vlaamse Regering over. In dit geval is dat Toerisme Vlaanderen. Dat betekent dat het dossier niet volledig verhuist naar Limburg, maar dat er een heel duidelijke link overblijft. Ik heb begrepen dat we deze vragen moeten stellen aan de minister van Toerisme.

Wat de herbestemming betreft, wil ik duidelijk vragen of u de administratie zou vragen of dat wel in

overeenstemming is met wat men nu gaat doen. Men gaat de grote hal nu plots afbreken. Daar is een bouwvergunning voor nodig. Past dat in het toch wel gedetailleerde PRUP dat indertijd is opgesteld?

De andere vragen zijn voor de provincie, maar ik blijf op mijn honger zitten wat het businessplan betreft. De stukken waarover ik beschik, stellen heel duidelijk dat het plan niet uitvoerbaar was. Men heeft de heer Coenen voor de kar gespannen. Hij heeft dat in alle vergaderingen trachten te weerleggen, maar ik beschik over elementen waaruit het tegenovergestelde blijkt. Deze elementen zijn afkomstig van de LRM, heel waarschijnlijk op verzoek van Lisom. Ik moet dat nog natrekken in de verslagen die mij nu ter beschikking zijn gesteld. Er blijven dus een hele hoop onbeantwoorde vragen over.

U zegt dat er 1 miljoen euro is gegeven voor archeologie. Ik heb dat bij de archeologen nagetrokken. Dat geld is niet aangewend voor archeologische opgravingen. Die waren op dat ogenblik ondergeschikt aan het project. U weet dat. Men is daar in het kader van de zorgplicht heel snel overheen gereden. Het komt erop neer dat het flauwekul was, want het project moest en zou er komen. Ik weet nog altijd niet waarvoor dat miljoen euro is gebruikt. Ik heb begrepen dat het ook is aangewend voor milderende maatregelen in het kader van de MER. Wat dat inhoudt, weet ik niet.

Ik zal op basis van de stukken waarover ik beschik, eerst schriftelijke vragen stellen. Ik hoop dat ze ontvankelijk zullen zijn. Het gaat over wat er in het verleden is gebeurd. Ik wil duidelijkheid krijgen over wie welke beslissingen heeft genomen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Eric Van Rompuy tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de herziening van de Financieringswet van de deelstaten

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: In het kader van de onderhandelingen die nu op federaal niveau plaatsgrijpen, wordt gesproken over het aanpassen van het financieringssysteem. Dat staat ook zo in het wetsontwerp dat in de Senaat is ingediend, maar nog niet is besproken. Er wordt in gezegd dat in het brede pakket de financiering van de federale overheid en de deelstaten moet worden aangepast aan het nieuw gevonden evenwicht, met het oog op het versterken van de financiële posities van de

verschillende bevoegdheidsniveaus. Meer bepaald wordt nagegaan hoe de deelgebieden voor hun beleidsbeslissingen beter kunnen worden geresponsabiliseerd. Ook zal worden onderzocht in welke mate hun fiscale autonomie kan worden uitgebreid.

De discussies grijpen op dit ogenblik plaats. Ik vond het belangrijk dat, als er in de volgende weken beslissingen worden genomen over de financiering van de deelstaten, we als Vlaams Parlement de regering ondervragen over de principes op basis waarvan de Vlaamse Regering dat soort hervorming van de financieringswet moet evalueren. Het zou me te ver leiden om dieper in te gaan op alle details en technische aspecten. In het huidige systeem worden de globale middelen van gemeenschappen en gewesten grotendeels via dotaties gefinancierd. Ongeveer 80 percent van de middelen komt uit dotaties die groeien in functie van de inflatie, de groei en de evolutie van de bevolking tot 18 jaar.

Dit gebeurt onafhankelijk van de ontwikkeling van de personenbelasting. In het kader van deze onderhandelingen worden verschillende voorstellen gedaan. Er is al een publiek debat gevoerd tussen de minister-president van Vlaanderen en de minister-president van het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschap. Het komt erop neer dat aan Vlaamse zijde gezegd wordt dat indien er een aanpassing van het financieringssysteem komt, dit een allesomvattend transparant mechanisme moet zijn. Het moet maar eens gedaan zijn met de saucissonering van de verschillende manieren om de gewesten en de gemeenschappen te financieren via dotaties.

Men werkt met btw-sleutels; de personenbelasting wordt via sleutels verrekend; er zijn trekkingsrechten van tewerkstelling met een eigen sleutel; enzovoort.

Indien men nieuwe bevoegdheden zou overhevelen, mag men niet kiezen voor een sleutel. Neen, het voorstel van Vlaamse kant is een allesomvattend transparant mechanisme. Het komt er in essentie op neer dat de personenbelasting de sleutel wordt van de responsabilisering van de deelstaten. De personenbelasting is, aangezien ze lokaliseerbaar is, de beste manier om de deelstaten te responsabiliseren. De personenbelasting vormt tevens de beste thermometer voor de efficiëntie van het gewestelijke beleid. We moeten stoppen met de ad-hocverdeel-sleutels. We moeten overstappen op een basisfinanciering die is gebaseerd op de personenbelasting.

Deze technische aanpassing van de Financieringswet kan niet van de ene op de andere dag plaatsvinden. Zo is een van de voorstellen dat 80 percent van de personenbelasting zou worden overgeheveld naar de deelstaten, 20 percent zou nationaal blijven. De opbrengst daarvan zou ne varietur volgens een bepaalde verdeel-sleutel naar de deelstaten worden overgeheveld. In voorstellen staan mechanismen waarmee de solidariteit

tussen de gewesten met hogere fiscale draagkracht en gewesten met een mindere fiscale draagkracht wordt vastgelegd. Een al te abrupte overgang tussen de twee stelsels zou worden vermeden. Er zou een sokkelfinanciering blijven bestaan. De essentie daarvan komt erop neer dat de verschillen met het oude systeem geleidelijk aan zouden worden weggewerkt, maar in een eerste fase nog wel zouden bestaan.

In een van de voorstellen staat dat 80 percent van de opbrengst naar de deelstaten zou gaan, maar dat de grondslag en tarieven van de personenbelasting op federaal niveau zouden worden bepaald. Men kan daar allerlei bedenkingen bij maken. Er was onmiddellijk kritiek van het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschap: ze aanvaarden het afstappen van dotaties en het overstappen naar de opbrengst van de personenbelasting niet, maar willen integendeel het huidige dotatiesysteem behouden. Bovendien willen ze een nieuwe sleutel die voor hen nog gunstiger is, namelijk een sleutel die ook nog rekening houdt met het aantal leerlingen: dat vermindert men dan van 6 naar 5 en van 18 naar 22 zodat zogezegd meer objectieve criteria worden vastgelegd en in hun voordeel zouden zijn. In plaats van een responsabilisering van de deelstaten leidt dat tot een dotatiesysteem op basis van een sleutel die niets te maken heeft met economische draagkracht, maar integendeel met een demografische ontwikkeling. Men kan dan in het onderwijs rekening gaan houden met studenten boven de 18 die bissen of trissen of langer studeren. Die discussie hebben we bij de vorige Financieringswet jarenlang gevoerd.

Dat systeem zou erop neerkomen – volgens wat ik in de kranten lees, afhankelijk van de hypothese – dat de Franse Gemeenschap bijkomende middelen zou krijgen, men spreekt van 3 miljard euro, en dat het Vlaamse Gewest een bijdrage zou leveren tot de herfinanciering van de centrale overheid. Er is weliswaar in de toekomst het probleem van vergrijzing. Theoretisch gezien is er wel de stelling van de responsabilisering op basis van de personenbelasting, maar het nieuwe financieringssysteem zou in de feiten echter neerkomen op een transfer van Vlaanderen naar de federale staat. Door de ingebouwde solidariteitsmechanismen – zelfs als de Franstaligen een totaal andere omwenteling zouden voorstellen om de dotaties te behouden maar ze te koppelen aan nieuwe sleutels – 5 komen we tot een herfinanciering van dat Franstalige voorstel. Ik zou hier nog lang kunnen op doorgaan, maar mijn spreektijd is beperkt.

Welk standpunt neemt de Vlaamse Regering in over een herziening van het Belgische financieringsmodel? Moet dit systeem een bijdrage leveren aan een herfinanciering van de federale staat om de groeiende kosten van de vergrijzing op te vangen? Volgens bepaalde hypothesen en berekeningen kan het nieuwe financieringssysteem leiden tot een herfinanciering van de federale staat. Dat hangt samen met de elasticiteit van de groei van de

personenbelasting. Deze elasticiteit wordt vergeleken met de dotaties die gekoppeld zijn aan inflatie en economische groei. Naarmate de elasticiteit hoger of lager ligt, komt men tot een ander soort financiering.

Welke solidariteitsmechanismen wil men aanvaarden? De herziening van de Financieringswet gaat uit van een status quo van de bevoegdheden. Als er nieuwe bevoegdheden worden geregionaliseerd inzake arbeidsmarkt en gezondheid, zitten we helemaal met de financiering van de sociale zekerheid. De totale personenbelasting bedraagt ongeveer 30 miljard euro. Indien gezondheidszorgen, arbeidsmarkt en kinderbijslag bijvoorbeeld worden overgeheveld, gaat het om bijna 40 miljard euro. De personenbelasting zou zelfs niet in staat zijn om dat op te vangen. Men zou naar de andere systemen moeten gaan. Als er nieuwe bevoegdheden worden overgeheveld, hoe zullen die dan worden gefinancierd? Wat zijn daar de solidariteitsmechanismen?

Ik vind het belangrijk om voor het zomerreces uw mening en het standpunt van de Vlaamse Regering te kennen.

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Mijnheer de minister-president, ik moet zo dadelijk naar een andere commissie, ik kan jammer genoeg niet naar uw antwoord luisteren. Ik zal het verslag zeker lezen.

Ik geloof niet dat er één ingewikkelder bijzondere wet is in dit land dan de Financieringswet. Ik ken de fineses van het verhaal niet, ik vermoed dat er maar heel weinig mensen zijn die dat wel kennen. Dat zou misschien al een reden kunnen zijn om de wet in herziening te stellen en eenvoudiger te maken. Deze discussie vindt haar oorsprong in de beroemde Lambermontakkoorden. De toenmalige paarse regering heeft daarmee de vrede met de Franstaligen afgekocht. U herinnert zich nog de problemen in het Franstalige gemeenschapsonderwijs. Die bestaan trouwens nog.

We innen ongeveer 4 miljard euro zelfstandig via een tiental gewestbelastingen. De rest ontvangen we via dotaties. Mijnheer de minister-president, ook ik heb over verschillende scenario's gelezen, zowel in de Franstalige als in de Nederlandstalige pers. Het ene was al wat creatiever dan het andere. Ik ben best benieuwd naar het antwoord van de Vlaamse Regering.

De heer Sannen heeft er ook al een aantal keer op gewezen, onder meer tijdens de plenaire zitting, dat de Financieringswet op de ene of de andere manier meer verantwoordelijkheid bij de gewesten moet leggen. Ik denk dat iedereen het daarmee eens is. U hebt dat trouwens heel mooi vertaald, mijnheer de minister-president, in de 'copernicaanse revolutie' – of zoals u

wilt in de ‘copernicaanse omwenteling’, maar ik verkies een revolutie.

Ik ben echt benieuwd naar uw antwoord, naar het standpunt dat de Vlaamse Regering inneemt in het licht van de vele gepresenteerde modellen. Ik zal het wel lezen in het verslag of de heer Van Rompuy zal het mij doorvertellen.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, de heer Van Rompuy heeft al gezegd dat de Financieringswet een onvoorstelbaar kluwen is. We hebben er toentertijd naar aanleiding van het Lambermontakkoord heel veel over gedebatteerd. Wat was nu het aantal leerlingen dat precies in aanmerking diende te komen?

We hebben toen ook gezegd dat het niet langer kon dat onze dotatie voor 65 percent uit btw-middelen bestond en voor maar 35 percent uit middelen die waren overgeheveld uit de personenbelasting. We hebben ook gezegd dat het niet kon dat elke keer dat bevoegdheden werden overgedragen, er een pakket werd bijgegeven, maar altijd volgens een andere verdeelsleutel, een sleutel die toeval altijd het zuiden van het land vrij goed uitkwam.

Ik herinner me nog dat met de overheveling van buitenlandse handel een pak geld gemoeid was. De verdeelsleutel was toen de personenbelasting. Bij de overheveling van landbouw was het echter niet de personenbelasting, maar de economische activiteit die de sleutel vormde, want dat kwam het zuiden van het land beter uit. Voor de buitenlandse handel mocht het niet de buitenlandse activiteit zijn, want dan hadden wij in verhouding veel meer middelen meegekregen met de overdracht. Nu doet men met het pakket, dat in de Senaat is ingediend maar nog altijd niet op de agenda van de Senaat is geraakt, in feite opnieuw hetzelfde. Bij de overheveling van het Fonds voor Collectieve Uitrustingen en Diensten (FCUD) steekt men opnieuw pakketten.

Mijnheer de minister-president, ik heb ook het voorstel gelezen waarin u stelt dat we van de dotaties af moeten en dat we transparanter moeten werken. 80 percent van de personenbelasting zou naar de deelstaten worden overgeheveld en er zou hoe dan ook een sokkelfinanciering komen. Ik spreek in de voorwaardelijke wijs, maar als dit alles klopt, dan zouden de Franse Gemeenschap en het Waalse Gewest zelfs meer aan de sokkelfinanciering hebben dan Vlaanderen zelf. En dan is er nog een bijkomende solidariteit, een rechtstreekse. De vraag daarbij is natuurlijk of dit niet neerkomt op een herfinanciering van de federale staat.

Mijnheer de minister-president, mijn fundamentele vraag is de volgende – en ik zal graag naar uw antwoord luisteren. Wat bedoelt u als u het hebt over de overheveling

van de personenbelasting? Hebt u het dan gewoon over de opbrengst van de personenbelasting die nog altijd federaal wordt vastgelegd, denken we maar aan de tarieven en dergelijke, of hebt u het dan over de bevoegdheid ten aanzien van de personenbelasting? Dat is natuurlijk een enorm verschil. Ik denk dat dit de cruciale vraag is, want indien het het eerste is, dan is er opnieuw sprake van een dotatie. Ik geef graag toe dat die waarschijnlijk transparanter zal zijn dan nu het geval is, maar het blijft wel een dotatie. In het tweede geval, indien de bevoegdheden worden overgeheveld naar de deelstaten, zullen de deelstaten kunnen bepalen hoe hoog de personenbelasting is die men betaalt en wat de eventuele vrijstellingen zijn en dergelijke, en dan zou er eindelijk sprake zijn van fiscale autonomie en van repsonsabilisering.

Mijnheer de voorzitter, ik kijk dus met plezier uit naar het antwoord van de minister-president.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mijnheer de voorzitter, ik wil me er nu niet over uitspreken of de toekomstige financiering van de gewesten en gemeenschappen door dotaties of via een grotere fiscale autonomie moet gebeuren. Zoals de heer Van Hauthem opmerkte, hangt alles af van wat er komt: een fiscale autonomie of een dotatie die transparanter wordt en gebaseerd is op de personenbelasting.

Ik wil me daar nu niet over uitspreken, maar wat wel belangrijk is, is dat de huidige Financieringswet een onleesbaar gedrocht is. Ze is alleen verstaanbaar voor grote technici. De transparantie is totaal afwezig. Elk nieuw systeem moet een voorbeeld van transparantie zijn.

Tegelijk moet de repsonsabilisering vergroten. Dat is belangrijk vanuit democratisch oogpunt. De overheid moet zich meer verantwoorden tegenover de bevolking over het hoe en het waarom van de investering van de middelen.

Ten derde moet de solidarisering overeind blijven in het nieuwe financieringsmechanisme.

Ik wil hier nog een laatste element aan toevoegen. Dit mag allemaal niet ten koste gaan van een sterke federale overheid. Vlaanderen heeft alle belang bij een degelijke en duidelijke federale structuur. Dat wil zeggen dat de federale overheid sterk is in haar bevoegdheden.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer de voorzitter, ik zal uitvoerig ingaan op de vragen van de leden.

Ik wil eerst onderlijnen dat de Vlaamse Regering geen deel uitmaakt van het onderhandelingsteam. Ik geloof best dat de pers verschillende scenario's heeft geventileerd. Voor mij is belangrijk wat Vlaanderen wil, wat het Vlaamse referentiekader is. Dat wil ik formuleren als antwoord, en niet zozeer ingaan op de voorstellen. Voor mij is belangrijk: daar staan we voor, dit is voor ons essentieel. Elk model of simulatie zullen we daaraan toetsen. Gevraagd naar commentaar vanuit mijn functie als Vlaams minister-president heb ik zo gereageerd. Ik wil niet al te zeer in detail gaan. Dat hebt u ook niet gedaan, mijnheer Van Rompuy. Het gaat om onze visie en krachtlijnen.

We zullen de komende dagen historische momenten meemaken. Het begint vandaag al. Vanavond gaat men in Nederland de vier Scheldeverdragen goedkeuren. Op 10 juli zal ik in Kortrijk een toespraak houden. Dan hebben we onze feestdag op 11 juli. En volgende week is het dan die bewuste 15e juli. Het zijn zeer interessante tijden.

Ik zal eerst het referentiekader van de Vlaamse Regering toelichten. Ik verwijs daarvoor naar het synthesesdocument van 1 februari dat ik heb toegelicht op het Octopusoverleg. Het omvat de stellingen en visies van de regering en het parlement.

Ik heb dat niet alleen gedaan als minister-president, deze tekst is door de hele Vlaamse Regering gehonoreerd. Het is dus geen onbelangrijk document. Er staat onder meer het volgende in. Ik citeer: "Het is noodzakelijk dat de politieke discussie gaat over de manier waarop bestaande en nieuwe bevoegdheden zullen worden gefinancierd. Financiële responsabilisering van de deelstaten moet hierin een belangrijk thema zijn. Financiële responsabilisering betekent ook meer fiscale en financiële verantwoordelijkheden. In vergelijking met andere federale landen behoren de Belgische deelstaten inzake financiële autonomie niet eens tot de middenmoot. Hier is duidelijk behoefte aan een inhaaloperatie. Meer fiscale autonomie op het stuk van inkomensbelasting wordt door Vlaanderen dan ook beschouwd als een essentieel onderdeel van de staatshervorming zoals gesteld wordt in de vijf resoluties van het Vlaams Parlement in 1999." Tot daar het citaat uit de Octopusnota.

Ik tracht duidelijkheid te brengen en een redenering op te bouwen die mij toelaat op jullie vragen te antwoorden. Als men alle referentieteksten van de Vlaamse Regering, de resoluties, het regeerakkoord en de Octopusnota inzake financiering en inzake fiscale autonomie op een rijtje zet, is de vraag welke essentiële elementen er dan naar voren komen. Ik heb er vier.

Er is vooreerst de noodzaak aan een financieringsstelsel dat responsabiliserend werkt en dat de fiscale en financiële autonomie van de deelstaat versterkt. Er zijn dus twee elementen, de responsabilisering en de

versterking van fiscale en financiële autonomie van de deelstaten. Het gaat over twee onderscheiden vraagstukken. Enerzijds is er het vraagstuk van de financiering van de deelstaten, anderzijds het vraagstuk van de fiscale autonomie. Beide zijn natuurlijk verworven. Het gaat er niet alleen om ons x percent van de personenbelasting te geven, het gaat ook om fiscale autonomie.

Ten tweede: de versterking van de fiscale autonomie van de deelstaten dient in eerste instantie te gebeuren via een volledige overdracht van de bevoegdheid betreffende de personenbelasting, met een specifieke regeling voor Brussel en een voldoende fiscaal draagvlak voor de uitoefening van de bevoegdheden van de federale overheid.

Ten derde: ook de vennootschapsbelasting wordt in het debat betrokken binnen federaal gebleven grenzen.

Ten vierde is er de onderkenning van de bijzondere financieringsnaden van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, alleen al om zijn hoofdstedelijke functie.

Dat zijn de elementen die ik voor u duidelijk tracht te formuleren. Ik heb ze gehaald uit de documenten die ik zonet heb aangehaald. Vlaanderen staat daarin niet alleen. Er is een zeer ruim en breed maatschappelijk draagvlak voor het verruimen van de fiscale en financiële autonomie in het kader van het veiligstellen via een echte responsabilisering van de interpersoonlijke solidariteit in een vergrijzende en globaliserende samenleving.

Ik heb ook belangrijke statements van niet-onbelangrijke actoren. Ik verwijs hier naar het vierde lentemanifest en naar het solidariteitspact voor de economie van 10 maart 2008, dat ondertekend werd door de werkgeversorganisaties van niet alleen Vlaanderen, maar ook van Brussel en Wallonië. Er is de belangrijke economische bijdrage van Leuvense Economische Standpunten van mei 2007 van Koen Algoed, Dirk Heremans en Theo Peeters met 'Voorrang geven aan meer financieel-fiscale verantwoordelijkheid in een nieuwe staatshervorming'. Als u dit werk niet gelezen hebt, raad ik u aan het te doen. Zeker de conclusies spreken zeer duidelijke taal.

Dit referentiekader met de vier elementen is volgens mij essentieel. Er is niet alleen een politiek draagvlak voor, het is belangrijk om dit debat op een goed spoor te zetten.

Voorts is er de vraag waarom een nieuw financieringsmechanisme noodzakelijk is. Buiten het gebrek aan transparantie van de huidige financieringswet zijn er de zogenaamde Toshiba's die er de nodige techniciteit hebben ingebracht. Het huidige financieringsmodel is niet transparant, en het werkt vooral niet responsabiliserend. Dat is even belangrijk. Een tweede reden is dat de fiscale autonomie zoals ze nu bestaat

veel te beperkt is. Ik heb daarstraks gezegd dat we in de middenmoot zaten wat de fiscale autonomie betreft.

Als we naar het huidige financieringssysteem kijken, bestaat dat voor de gewesten vooral uit dotaties die afkomstig zijn van de personenbelasting en voor de gemeenschappen uit dotaties uit de personenbelasting en uit btw. Deze dotaties zijn geen absolute bedragen. Het is al aangehaald. Ze worden gekoppeld aan een indexgroei en aan de bevolking. De personenbelasting en de dotatie worden verdeeld in overeenstemming met de lokalisatie van de ontvangsten. De btw en de dotatie worden grotendeels verdeeld overeenkomstig het leerlingenaantal. Er zijn voorstellen waarover ik in de krant heb gelezen die daaraan wat wijzigingen willen aanbrengen. Het belangrijkste is dat er geen rechtstreekse, maar een onrechtstreekse band tussen de opbrengst van die belasting in een bepaald gewest of gemeenschap is en het bedrag van de dotaties.

Het solidariteitsmechanisme in het huidige model is niet interregionaal, maar tussen de federale overheid en de gewesten opgebouwd. Het heeft tot gevolg dat de Vlaamse overheid per capita minder uit de federale middelen krijgt dan Wallonië. Het systeem is ook niet transparant. Er zit zelfs een pervers element aan vast. Zo zal een verhoging van de personenbelasting in Brussel tot minder middelen leiden in Vlaanderen en Brussel en tot minder middelen voor Wallonië. Als Wallonië het economisch beter doet en er meer mensen aan het werk gaan, wordt Wallonië door het solidariteitsmechanisme en het dotatiesysteem dat we nu hebben, afgestraft. Dat is heel belangrijk. Ik hoop dat onze Franstalige collega's ook begrijpen dat het behoud van de huidige Financieringswet geen optie is.

Voorts kunnen de deelgebieden de hun toekomstige middelen vrij besteden. Ze beschikken over een bestedingsautonomie, maar de verwerving of fiscale autonomie van de gewesten en de gemeenschappen is onbestaande of te beperkt. Ik verwijs hiervoor ook weer naar de Leuvense economen en de studie die ik zojuist heb aangehaald. In België bedraagt voor de deelstaten het aandeel 23,2 percent in de globale overheidsuitgaven en slechts 9 percent in de globale overheidsinkomsten. De financieringskloof die met federale dotaties moet worden gedicht, is 61 percent. In Canada bedraagt deze financieringskloof slechts 15 percent, in Oostenrijk 30 percent. De gemeenten in België hebben momenteel meer fiscale beleidsruimte dan de gewesten en gemeenschappen. Ze kennen maar een financieringskloof van 40 percent. Ik citeer maar.

De heer Johan Sauwens: Dat was zo tot de Vlaamse Regering ons verbood om nog belastingen te verhogen.

Minister-president Kris Peeters: De studie dateert van voor het Lokaal Pact. We hebben toen nog meer middelen aan de gemeenten gegeven. Dan krijgt u een andere

verhouding. Ik zal de Leuvense economen daarop attent maken en zeggen dat ze opnieuw moeten rekenen en met dit belangrijke feit rekening houden. Ik vrees dat de percentages niet veel zullen verschillen, maar ik begrijp dat de burgemeesters zich onmiddellijk aangesproken voelen. Dat is natuurlijk volledig mijn fout.

Het nadeel van het huidige systeem is ook dat de inkomsten van de gewesten en de gemeenschappen te weinig verband houden met de behoeften. Het grote aandeel van dotaties in de financiering is niet bevorderlijk voor responsabilisering. De federale staat is eigenlijk de derdebetaler voor de uitgaven.

De vraag was wat mijn standpunt is over de verschillende modellen die nu worden besproken. Ik hoop dat het referentiekader duidelijk is. Ik zal vanuit deze toetsstenen en afspraken elk voorstel bekijken. Wat de voorstellen betreft die nu in kranten worden geformuleerd en waar de heer Van Rompuy ook naar heeft verwezen, is het belangrijk te kijken naar de dotatie. In de voorstellen die nu de ronde doen, worden de dotaties vervangen door de toebedeling van de personenbelasting volgens locatie van de ontvangsten. Dat is enorm belangrijk in het kader van de responsabilisering. De toebedeling zal gebeuren aan de gewesten, die doorstort aan de gemeenschappen volgens de nieuwe sleutel in de bijzondere financieringswet. Het eerste punt dat voor mij belangrijk is of de dotaties worden vervangen door een ander systeem waarbij de responsabilisering een belangrijk element is.

Ook is er de problematiek van de personenbelasting van de woonplaats. Een persoon geniet het meest van de publieke uitgaven waar hij woont. Hij veroorzaakt ook publieke uitgaven waar hij werkt. Het is belangrijk het woongewest te behouden, maar ook om rekening te houden met het werkgewest dat ook uitgaven doet.

De interregionale solidariteit moet eveneens een element zijn van een te weerhouden model. We moeten er voldoende aandacht voor hebben. De interregionale solidariteit kan verschillende variabelen kennen, zoals het rijksgemiddelde van de opbrengst van de personenbelastingen. De interregionale solidariteit moet ook aanwezig zijn.

Ook het federale niveau moet de nodige financiering krijgen, zo niet discussiëren we in een volledig ander kader. Dat element moet eveneens in dat model terug te vinden zijn. Dat lijkt me evident.

Op basis van deze uitgangspunten kan men er van alles laten uitkomen, zoals vroeger het geval was met de Toshibaboys. Het is heel belangrijk dat de uitgangspunten in een dergelijk model terug te vinden zijn.

Ik sluit af. Het is belangrijk naar een andere financiering te gaan en naar een fiscale autonomie. We moeten

de bevoegdheid hebben erop in te spelen, niet alleen van dotatie naar een ander regime, maar we moeten zelf over deze bevoegdheid kunnen beschikken.

Het is zeer belangrijk dat wordt afgestapt van het systeem van dotaties en dat we gaan naar een responsabiliserings-systeem. De solidariteit is heel belangrijk, maar moet maximaal transparant zijn. Onze hoofdstad en haar financiering mag niet uit het oog worden verloren. Dat punt moet ook worden aangepakt. En ten slotte scoren we zeer pover op het vlak van de fiscale autonomie van de deelstaten, zeker in vergelijking met Canada of andere landen.

Als het overgrote deel van de personenbelasting aan ons of de deelstaten worden toevertrouwd, is het logisch dat de gewesten autonoom hun eigen gedeelte van de personenbelasting mogen invullen. Volgens het fiscale federalisme gebeurt dat op basis van de woonplaats voor alle types van inkomens. In de concrete uitwerking van deze fiscale autonomie zijn diverse formules en diverse gradaties van autonomie mogelijk.

Het belangrijkste is dat we naast de fiscale instrumenten ook de financiering op een andere manier organiseren. Ik ben ervan overtuigd dat dit in het voordeel van iedereen zal uitdraaien en dat de onderhandelaars zich daar de volgende dagen verder over zullen buigen.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: Ik dank de minister-president voor zijn antwoord. Een nieuw systeem moet inderdaad gebaseerd zijn op responsabilisering en op fiscale autonomie. Bepaalde voorstellen die nu circuleren, wijzen de opbrengst van de personenbelasting meer dan vroeger toe aan de deelstaten. In sommige voorstellen gaat het tot 80 percent. Het aspect fiscale autonomie, het zelf bepalen van de grondslag en de tarieven, blijft volgens die hypothese nog altijd federaal: niettegenstaande ze nog maar 20 percent innen, zouden ze toch nog het geheel van de tarieven kunnen bepalen.

Vanuit Vlaams oogpunt moeten we de fiscale autonomie echt doortrekken. Het is de enige manier om te komen tot financiële en fiscale autonomie. Dat dit op termijn niet meer middelen voor de gemeenschappen en de gewesten zou betekenen, hangt af van de hypothese die men hanteert. In het systeem dat we nu kennen, neemt het aandeel van de gemeenschappen en de gewesten globaal gezien toe, aangezien het gekoppeld is aan de inflatie, de demografie en het bnp. De elasticiteit van de personenbelasting kan natuurlijk dermate evolueren dat de federale staat via een wijziging van de Financieringswet een groter relatief aandeel krijgt. Op zich is daar niets tegen, maar het kan niet dat voor het overblijvende gedeelte dat naar de gemeenschappen en de gewesten gaat, zodanig veel sleutels, sokkelfinancieringen en solidariteitsmechanismen en zo meer worden ontwikkeld dat

ze aanleiding geven tot een nieuwe middelenoverdracht van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest naar de Franse Gemeenschap.

Ik denk dat het mogelijk moet zijn dat de responsabilisering van de deelstaten leidt tot een niet-neutrale operatie tussen de federale overheid en de deelstaten, maar dat die daarentegen tussen de deelstaten geen aanleiding kan geven tot een model of een systeem waarin een bijkomende transfer wordt ingebouwd naar het Waalse of Brusselse Gewest, want daardoor zou Vlaanderen de operatie twee keer betalen: via de herfinanciering van de federale staat en via een nieuwe transfer naar Wallonië en Brussel.

De principes zijn heel duidelijk. We zijn het niet eens met de voorstellen die de Franstaligen deden in het licht van de onderhandelingen waarin het dotatiesysteem opnieuw naar voren wordt geschoven en wordt gekoppeld aan wat zij 'objectieve criteria' noemen, maar natuurlijk de criteria zijn die hen het meeste zouden opleveren. Die voorstellen zijn niet bespreekbaar. Als we horen welke posities de Franstaligen innemen, zou 15 juli kunnen betekenen: geen splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde, een minioverdracht van bevoegdheden en een bijkomende financiering van de Franse Gemeenschap en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Mijnheer Van Hauthem, als dat het resultaat zou zijn, zou u wellicht juichen wegens de zwakheid van de Vlaamse onderhandelaars, maar de woorden van de minister-president houden in dat het criterium waar de Vlaamse Gemeenschap de onderhandelingen op moet baseren, de fiscale autonomie en de financiële responsabilisering inhoudt. De personenbelasting is daarbij belangrijk omdat ze lokaliseerbaar is. In elk geval moeten we het woonprincipe bewaren. Ik vind ook dat Brussel misschien wat meer gefinancierd kan worden, maar het is voor mij geen uitgemaakte zaak dat Brussel structureel wordt ondergefinancierd. Laten we dat eens goed bekijken. Brussel wil natuurlijk het werkprincipe maximaal benutten, maar op den duur zou dat leiden tot grote fiscale distorsies.

Ik ben er ook voorstander van om zo'n financierings-systeem te spreiden over de tijd. Het kan niet dat een gewest of gemeenschap abrupt, van het ene op het andere jaar, substantieel middelen worden ontnomen. Zo gebeuren geen onderhandelingen, maar het perspectief moet zijn dat op termijn de fiscale en financiële verantwoordelijkheid meespelen.

Bij het overhevelen van de bevoegdheden moeten wij die responsabilisering, ook inzake het werkgelegenheidsbeleid, in acht nemen. Het is duidelijk dat als de werkzaamheidsgraden in Brussel en Wallonië niet stijgen, als die gewesten economisch niet sterker worden, er geen bijkomende werkgelegenheid is en het

sociaaleconomisch draagvlak niet versterkt wordt, de financiering van die gewesten op termijn niet houdbaar is binnen een kader van fiscale autonomie. De fiscale autonomie moet maximaal geresponsabiliseerd worden, maar er moet ook een positief luik aan worden gekoppeld: ze moeten ertoe aangezet worden om hun werkzaamheidsgraad te verhogen.

Daarom wordt gewerkt aan de regionalisering van het arbeidsmarktbeleid, aan alle aspecten die daaraan verbonden zijn voor opleiding en vorming, aan de toetsing van de werkbereidheid van al wie een bepaalde tijd werkloos is en aan het eventueel bestraffen. De RVA moet worden ingebouwd in een model waardoor ook de regio's sancties kunnen opleggen. Op die manier kan op termijn het economisch draagvlak worden versterkt. Dit land is immers niet leefbaar in een systeem met aan de ene kant de sociale zekerheid en de grote transfers voor de sociale bijdragen en aan de andere kant een systeem van financiering van de deelstaten waarbij de deelstaten steeds meer middelen naar zich toetrekken en bijgevolg de financiering van de sociale zekerheid op termijn onmogelijk maken. Denken we maar aan de pensioenen, de werkgelegenheid en de gezondheidszorgen. Het kan niet dat dit leidt tot een nieuw systeem voor de deelstaten, waarin weer nieuwe transfers tot stand zouden komen.

Vlaanderen heeft alle belang bij het voeren van deze discussies. Ik heb er ook nog meegemaakt, ik was er in 1988 bij toen de discussies over de Financieringswet gingen. Ze bepalen het welvaartsniveau voor de komende twintig jaar. We rekenen dus op de Vlaamse Regering om vast te houden aan onze principes.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mijnheer de voorzitter, ik weet niet hoe het komt, maar ik voel me goed bij de principes van de minister-president. Ik kan zijn uitgangspunten en principes zelfs helemaal onderschrijven. De interpretatie van de heer Van Rompuy heeft dat goede gevoel echter weggenomen. *(Opmerkingen van de heer Eric Van Rompuy)*

Dat bewijst dat principes en de uitvoering ervan sterk van elkaar kunnen verschillen. Ik heb niet het gevoel dat ik over de concretisering op dezelfde lijn zit als de heer Van Rompuy. Ik heb wel het volste vertrouwen in de benadering van de minister-president. Daarin vind ik de elementen transparantie, responsabilisering en fiscale autonomie.

De vraag is natuurlijk hoe fiscale autonomie wordt ingevuld en geconcretiseerd. Laten we eens naar de gemeenten kijken. De heer Van Rompuy verwees ernaar, men moet over de eigen grondslag kunnen beschikken. Als de gemeenten een grotere fiscale autonomie hebben dan Vlaanderen, 40 procent zegt men, dan heeft dat te maken

met de opcentiemen/afcentiemen op de onroerende voorheffing en met de personenbelasting waarvan ze niet de grondslag bepalen. Het begrip fiscale autonomie kan op verschillende manieren worden geïnterpreteerd. Hoe ver gaat men daarin? In die zin voelde ik me beter bij het ene betoog dan bij het andere.

Wij gebruiken zelfs onze fiscale autonomie inzake de personenbelasting niet helemaal. We vullen dat kader-tje zelfs niet helemaal in.

Mijnheer de minister-president, u verwijst naar de interregionale solidariteit. Ik kan me voorstellen dat men in bepaalde materies zelfs kan spreken van interpersoonlijke solidariteit. Ik denk aan gemeenschapsmateries zoals Onderwijs. Uiteindelijk gaat het daar om de garantie op kwalitatief onderwijs voor iedereen en de kostprijs daarvan.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister-president.

Ik geloof dat iedereen het erover eens is dat het huidige financieringsmechanisme niet langer houdbaar is. Men is in 1988 uitgegaan van de behoeften aan Franstalige kant en heeft allerlei verdeelsleutels uitgedokterd. Men heeft bij de Sint-Michielsakkoorden niet voor niets gesproken over de 'herfinanciering' van de Franse Gemeenschap. Ook bij het Lambermontakkoord sprak men daarover.

Vlaanderen heeft daardoor ook bijzonder hoge dotaties gekregen, dat is juist, en daardoor hebben we onze schulden kunnen afbouwen. Maar het is niet langer houdbaar. We zitten zelfs met het perverse effect dat wie het goed doet, daarvoor wordt gestraft. En Wallonië begint het nu beter te doen, laat ons hopen dat die trend zich voortzet, maar dat is een van de perverse effecten van het systeem.

U bent niet ingegaan op de cijfers die in de kranten genoemd werden bij dat model. Ik heb een vraag over de sokkelfinanciering. Als men daar al vertrekt van bedragen die voor de Franse Gemeenschap en het Waalse Gewest samen hoger zijn dan voor de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, is dat al een verkeerde start.

Maar ik onthoud uit uw antwoord dat u gezegd hebt: financiering is één ding, responsabilisering en dus fiscale autonomie is een andere zaak. De contouren van het standpunt van de Vlaamse Regering die in uw Octopusnota staan, gaan wel degelijk over – gedeeltelijke – bevoegdheid inzake personenbelasting, en niet zomaar de overheveling van de 80 procent federale personenbelasting naar de deelstaten. Dat zou misschien wel

transpanter zijn, maar we zitten nog altijd met een dotatie zonder responsabilisering. Ik heb dat toch goed begrepen? U wilt toch Vlaamse bevoegdheid betreffende grondslag, tarief en vrijstelling?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Het lijkt me wijs om de principes duidelijk te formuleren. Binnen die principes is er nog veel mogelijk, dat klopt, mijnheer Sannen. De discussie over de sokkefinanciering zal best interessant zijn, maar het is niet mijn taak als minister-president om me daarover uit te spreken.

Ik neem akte van de bezorgdheden van de commissieleden. Mijnheer Van Hauthem, fiscale autonomie is belangrijk, maar er horen bevoegdheden bij. Hoe die dan worden ingevuld, moet nog worden besproken. Wat mij betreft, zitten die bevoegdheden vervat in die fiscale autonomie.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
